

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Jätelain muutokset - valvojan viranomaisen näkökulma

TUOTTAJAVASTUUILTAPÄIVÄ 4.11.2021

Mika Heinonen
Johtava lakimies, PIRELY
4.11.2021

Valvovan viranomaisen näkökulma

- Etäkauppa tuottajavastuun piiriin
- Liittyminen tuottajayhteisöön
- Uudelleenrekisteröityminen
- VN asetukset ja HE jätelain muutoksesta (tuottajarekisteri ja tietopalvelut)

1. Etäkauppa, normiperusta

JäteL 48.1 §: **”Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia: ...”**

- Lakimuutos tarkoitti laajennusta tuottajavastuuseen
- Mitä on tuottajavastuusäädöksen tarkoittama etäkauppa? Sitä ei ole määritelty jätelaissa eikä sen perusteluissa.
- Vaikka tuottajan määritelmä vaihteleeekin tuottajavastuualoittain (jäteL ja VNa:t), seikalla ei liene merkitystä etäkaupan osalta, sillä etäkauppa -termin määrittelyn täytyy lähteä yleiseltä tasolta.

Termin tulkintaa

Tulkinta-apua saatava muualta:

- Direktiivi 97/7/EY (etäsopimusten kuluttajansuojadirektiivi) on kumottu direktiivillä 2011/83/EU (kuluttajaoikeusdirektiivi), jossa säädetään:

”etäsopimuksella” tarkoitetaan sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen pelkästään yhtä tai useampaa etäviestintä sopimuksen tekemiseen asti, sopimuksen tekemisen ajankohta mukaan lukien (Kuluttajaoikeusdirektiivi Art 2(1)(7))

- Kuluttajaoikeusdirektiivi on implementoitu Suomessa kuluttajansuojalakiin:

etämyyntisopimuksella tarkoitettavan etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä tehtävää kulutushyödykesopimusta, joka tehdään ilman, että osapuolet ovat yhtä aikaa läsnä ja jonka tekemiseen käytetään vain yhtä tai useampaa etäviestintä (kuluttajansuojalaki 6:7).

Kuluttajansuojalain mukainen määrittely ei suoraan koske jätelakia eikä tuottajavastuuta. Säädöksestä voidaan kuitenkin hakea tulkintaa sille, mitä etäkauppa voisi tarkoittaa tuottajavastuukontekstissa. Se ei kuitenkaan vielä yksin riitä jätelain säädösten kirjoitusasusta johtuen.

+ jätelain edellytykset

1. Jätelain 66 a.3 §: ”*Toiseen valtioon sijoittautunut tuottajaa vastaava toimija, joka toimittaa Suomen markkinoille tuotteita muulla kuin etäkaupalla, ...*”

- Taho, joka on sijoittautunut muualle kuin Suomeen, eikä kysymys ole etäkaupasta, ei ole jätelain systematiikassa tuottaja, vaan *tuottajaa vastaava toimija*.
- Taho, joka on sijoittautunut muualle kuin Suomeen ja kysymys on etäkaupasta, on jätelain systematiikassa *tuottaja*.
- Vaatimus myyjän sijoittautumisesta muualle kuin Suomeen ja ostajan sijoittautumisesta Suomeen.

2. Jätelain 48.1 §:n mukaan ”*...etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä...*”

- Suoraan käyttäjille = käyttöön (ei myyntiin, jakeluun tai vaihdantaan)
- Ostajan oikeudellisella muodolla ei merkitystä.

Etäkauppa on kyseessä, kun:

- a. Ammattimainen myyjä (ei kuluttaja) myy tuotteet itsenäiselle ostajalle.
- b. Kauppaneuvottelu ja sopimuksen tekeminen kokonaisuudessaan etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjonta-järjestelmässä.
- c. Ilman, että osapuolet ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä.
- d. Käyttäen pelkästään yhtä tai useampaa etäviestintä sopimuksen tekemiseen asti, sopimuksen tekemisen ajankohta mukaan lukien

Kuluttajaoikeusdirektiivi Art 2(1)(7)

Kuluttajansuojalaki 6:7

- e. Myyjä ja ostaja ovat sijoittautuneet eri maihin.
- f. Ostajan omaan käyttöön (=suoraan käyttäjälle)

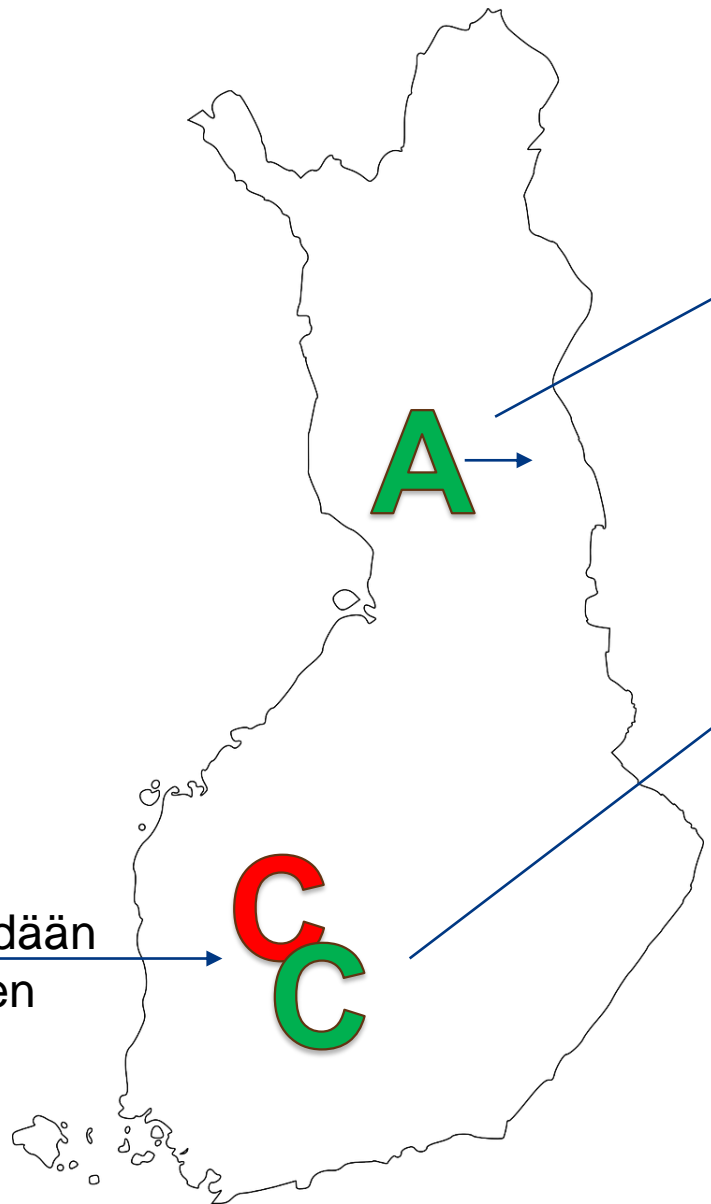
Jätelaki 66 a.3 §

Jätelaki 48.1 §

Kuka on siis tuottaja?

B
B

Tuote myydään
Suomeen

Suomeen sijoittautunut **A** on tuottaja saattaessaan tuotteita markkinoille Suomessa.

Muualle kuin Suomeen sijoittautunut **B** ei ole tuottaja sen toimittaessa tuotteita Suomen paitsi silloin, kun kyse on etäkaupasta. Silloin **B** on etämyyjänä tuottaja.

Jos Suomeen sijoittautunut **C** on kuluttaja, se ei ole koskaan tuottaja. Jos **C** on yritys se on tuottaja markkinoille saattajana.

Akut ja paristot erityisasemassa, ainakin, kunnes uudet VNa:t annettu.

2. Liittyminen tuottajayhteisöön

JäteL 62 § 1-2 mom: ” Tässä luvussa säädettyjen velvollisuuksiensa täyttämiseksi tuottajan on liityttävä 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyyn tuottajayhteisöön tai perustettava sellainen yhdessä muiden tuottajien kanssa. Tuottajayhteisöön ei saa kuulua muita kuin tuottajia. Pakkausten tuottajayhteisön toimialan on katettava kaikki pakkausmateriaalit.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hyväksyä tuottajarekisteriin yksittäisen tuottajan, jos tuottajayhteisöön liittyminen on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ilmeisen tarpeetonta.”

- Käytännössä hyvin harva tuottaja voi jatkossa hoitaa itse tuottajavastuunsa
- *Poikkeus koskee hyvin harvoja tahoja, jotka käytännössä pystyvät käytännössä hoitamaan kaikkien tuotteidensa tuottajavastuun itsenäisesti.*
- Tuottajan, joka ei ole tuottajayhteisön jäsen, on liityttävä tuottajayhteisöön tai perustettava sellainen yhdessä muiden tuottajien kanssa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021.

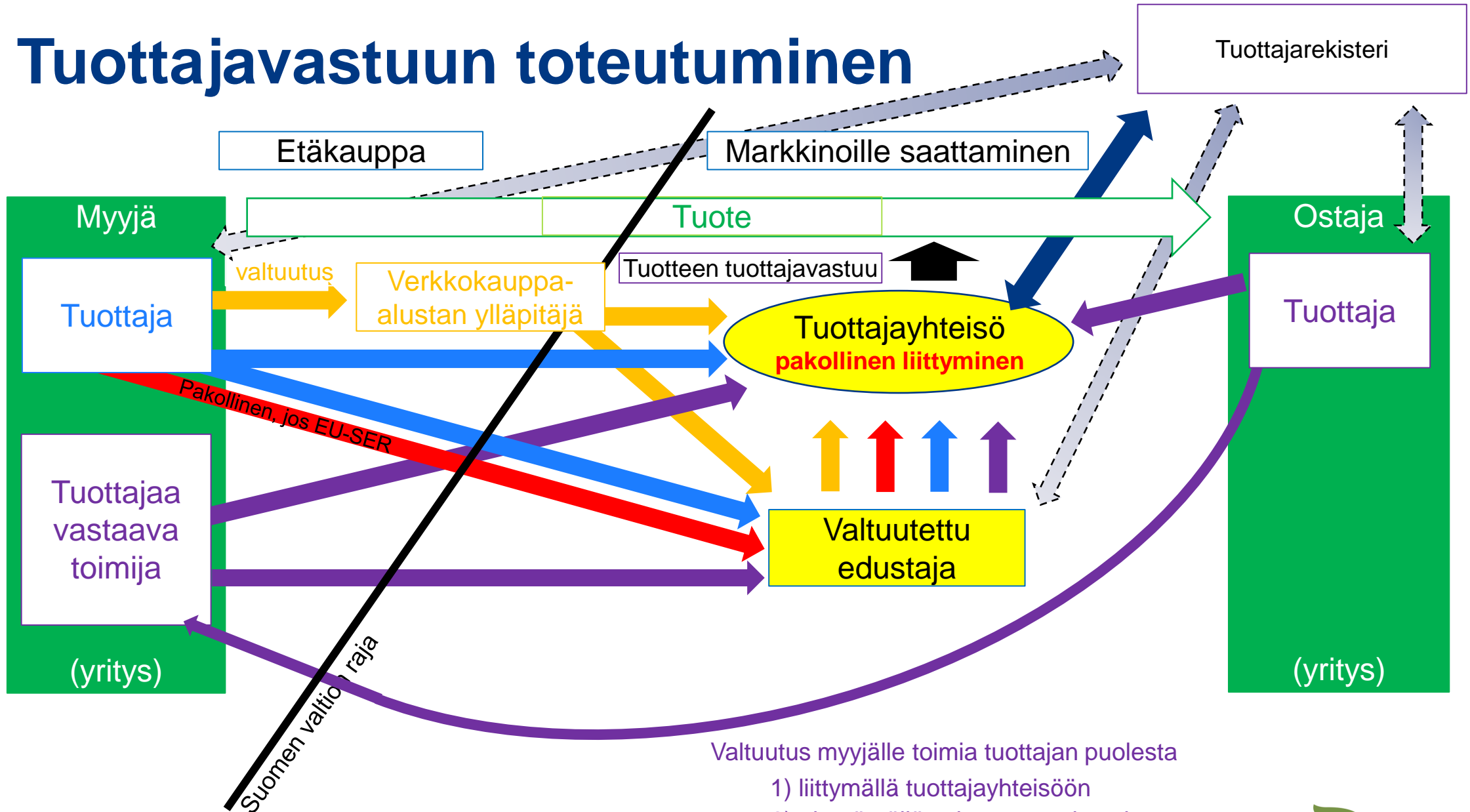
3. Uudelleenrekisteröityminen

L Jätelain muuttamisesta 714/2021,
voimaantulosäännös:

”Tuottajayhteisön, juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän sekä tuottajan, joka ei ole liittynyt tuottajayhteisöön, on tehtävä 101 §:ssä tarkoitettu hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2022.”

→ Kaikkien jo ennen lainmuutosta rekisteröityneiden edellä mainittujen tahojen on rekisteröidyttävä uudelleen (jätettävä hakemus). Ellei näin toimita, vanha rekisteröinti ei ole voimassa eikä tuottajavastuuta ole siten hoidettu.

Tuottajavastuun toteutuminen

4. VN asetukset + jätelain HE-luonnos

Asetukset

- Tulossa, nyt välivaihe.
- Asetukset vaikuttavat PIRELY:n linjauksiin ja tulkintoihin. Ennen niitä ei käytännössä voida linjata muuten kuin alustavasti.

Jätelain HE-luonnos

- Tuottajarekisteriä koskevan tietopalvelun perustaminen
- Tietopalvelusta olisi mahdollista saada tietoja tuottajarekisteriin hyväksytyistä tuottajista, tuottajayhteisöistä, valtuutetuista edustajista ja tuottajayhteisöjen jäsenistä sekä tiedot tuottajavastuun hoitamisesta.
- Korvaa julkisen ajantasaisen luettelon tuottajarekisteriin hyväksytyistä tuottajista ja tuottajayhteisöistä.

Bonus: tuottajavastuudirektiivien muutokset tulossa

Käytännön haasteita

- Miten etämyyjä voi tietää, meneekö ostettu tuote ostajayrityksen omaan käyttöön vai johonkin muuhun tarkoitukseen (eteenpäin kolmannelle)?
- Miten valvova viranomainen voi tietää, onko kyse etäkaupasta eli täyttyvätkö edellytykset?
- B-to-B etäkauppa: kuka on tuottajavastuuvollinen? Myyjä? Ostaja? Molemmat?
- Kuka raportoi ja mitä? Riskinä puutteet raportoinnissa ja toisaalta kaksinkertainen raportointi. Merkitys?
- Kuka liittyy tuottajayhteisöön? Jos ostaja ostaa yhden kerran yhden tuotteen omaan käyttöön, onko ostajan liityttävä tuottajayhteisöön?

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kiitos mielenkiinnosta.

Mika Heinonen
Johtava lakimies
Pirkanmaan ELY-keskus, keskitetyt ympäristöpalvelut
mika.heinonen@ely-keskus.fi
+358 50 396 2240